
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSREV 256
ÄLDRE VARIA
31 MARS 2015

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: rehnstroem@svaf.se | www.matsrehnstroem.se

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

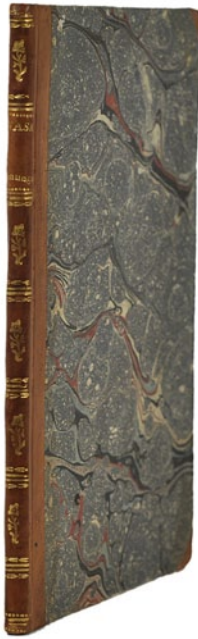
DETTA NYHETSREV innehåller 25 nykatalogiserade böcker och småskrifter från antikvariatets avdelning med äldre tryck. BELLMAN är representerad med sju olika arbeten inklusive hans Gellertöversättning. Här finns även DAHLGREN'S *Mollbergs epistlar* som är inspirerad av Bellman.

Vidare kan nämnas två arbeten av GEORG ADLERSPARRE, ett mycket fint band på DEPPINGS *Historisk teckning af nordmännens sjötåg och bosättning i Frankrike*, en drömbok från 1822 och den innehållsrika *Kalender för riksdagen i Stockholm 1840* samt ett fint exemplar av STRINNHOLMS Magnus Stenbockbiografi.

Glad påsk!

MATS REHNSTRÖM

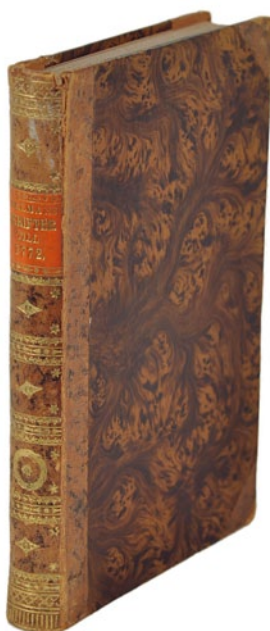
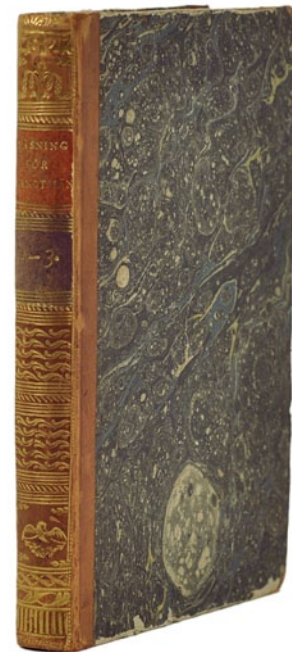
p.s. Vi finns sedan länge på [Twitter](#), men nu har vi utökat vår närvaro i cyberrymden till att också innefatta [Tumblr](#). Följ oss, eller besök oss gärna där! ds.

1. (ADLERSPARRE, G.) **Blick på de äldre Wasakonungarnes, och i synnerhet Carl IX:s och Carl XI:s, regent-värde.** Sthlm, F. B. Nestius, 1821. 8:o. 62 s. Med en liten inklistrad rättelselapp på titelbladets baksida. Läckert tunt samtida hfrbd med guldornerad rygg, röd titeletikett och gula snitt. En liten samtida biblioteksanteckning upptill på insidan av främre pärmen. Enstaka småfläckar. Några obetydliga småfläckar på titelbladet. Trevligt ex. från Bystad. *1250
Setterwall Svensk historisk bibliografi 240. Exemplet tycks härröra från Carl Jöran Bondes bibliotek på Nynäs.

2. (ADLERSPARRE, G.) **Läsning för landtmän.** Af et sällskap. I-III. Sthlm, H. A. Nordström, 1799, 1795-96. 8:o. (2),78 + (2),128 + (2),136 s. Samtida hfrbd med vacker och mycket rikt guldornerad rygg, röd titeletikett och brun nummerskylt samt gula snitt. Ryggen obetydligt blekt och med några minimala fläckar. Pärmar och hörn med en del skavanker. En gammal blyertsanteckning på försättsbladet. Inlagan lager- och solkfläckig. Titelbladet till del I med en reva nederst i inre marginalen och en reva på s. 77 i övre marginal och text. I del II ett hål med liten textförlust på s. 25-26. *1750

Lundstedt Sveriges periodiska litteratur 330 a. Första häftet i andra upplagan, den första utkom 1795. Allt som utkom. "Läsning för landtmän" var föregångaren till den mer berömda "Läsning i blandade ämnen". Innehållet var, liksom i uppföljaren, en blandning av vitterhet, lanthushållning, ekonomi, juridik, filosofi och politik. Flera texter översattes från danskan, men här finns också översättningar av Ferguson och Kant.

3. BELLMAN, C. M. **Bellmans poetiska arbeten till år 1772** sådana han då ämnade utgifva dem. Efter skaldens egen handskrift. Med melodier och pennritningar. Sthlm, P. A. Norstedt & söner, 1872. 8:o. (7,1 blank),276 s. Titelsidan tryckt i rött och svart. Ngt nött trevligt samtida alrotsmarmorat hfrbd med rikt guldornerad rygg i gammal stil och orange titeletikett samt stänkta snitt, etikettsignerat H. T. A. Berg, Göteborg. Lite stötta pärmhörn. Enstaka småfläckar och några lätta veck i övre hörnet. Ur Gerard Bonniers bibliotek. *750

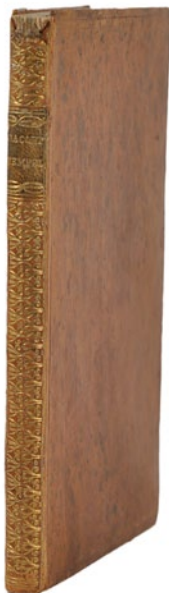
Utgiven och med förord av G. E. Klemming. Upplagan utgår ifrån en bevarad egenhändig handskrift. Bellman sökte 1772 tillstånd att utge boken som "Bellmans Poetiska arbeten", men "kongl. bibliotekarien Wilde afgaf intet yttrande, Kansliet intet utlåtande, Kongl. maj:t gaf intet privilegium, och hela företaget förföll." Detta är varianten med originalstavning; även en variant med moderniserad stavning utkom. Trevlig upplaga med musiknoter och träsnittsvinjetter i texten.

4. BELLMAN, C. M. **Hvad behagas?** Andra upplagan. Sthlm, H. G. Nordström, 1833. 8:o. (2),70 s. Ngt nött hklbd från 1800-talets slut med sparsamt guldornerad rygg. Ryggen och övre delen av pärmarna blekta. Ngt lagerfläckig. Titelbladet med liten lagning i nedre yttre hörnet. ★750

Lundstedt Sveriges periodiska litteratur 240. Tidningen utkom första gången 1781 och innehåller förutom texter av Bellman själv, även bidrag av bl.a. Olof Kexél och Bengt Lidner, t.ex. dikten "Ömheten". Denna upplaga är utgiven av Per A. Sondén.

5. BELLMAN, C. M. **Zions högtid.** Första häftet. Sthlm, J. C. Holmberg, 1787. 8:o. (6),3-14,17-53 s. Ljusbrunt hfrbd från 1900-talets mitt med upphöjda bind och sparsamt guldornerad rygg. Enstaka småfläckar. Gamla lagningar på det felbundna smutstitelbladet och s. 49-51. Bladet med s. 49-50 felvänt. Sista blanka sidan tråkigt uppfodrad på gulnat papper. Ur Svante Svedlins bibliotek. ★1800

Allt som utkom. Med tryckt dedikation till Carl Vilhelm von Düben. Bladet med sidorna 15-16 som vanligt urtaget då texten på detta och det intilliggande bladet genom ett misstag dubbelsattes på tryckeriet. Boken, vars tryckning påbörjades 1786, kom inte ut i bokhandeln förrän i början av 1788. Förseningen berodde bl.a. på Stockholms konsistoriums tveksamhet. De tvingade t.ex. Bellman att ändra namnet från "Zions tempel", då denna titel allt för mycket skulle likna författarens "Bacchi tempel".

6. (BELLMAN, C. M.) **Bacchi tempel,** öpnadt vid en hieltes död. Sthlm, Kongl. tryckeriet, 1783. 8:o. (2),124 s. Med nio inklistrade grav. vinjetter av bröderna Martin och grav. notstycken i texten. Samtida marmorert skinnband med mycket rikt guldornerad rygg, grön blekt titeletikett i marokäng och blindpressad ramdekor på pärmarna samt dito kantdekor. Skadat rygghuvud.

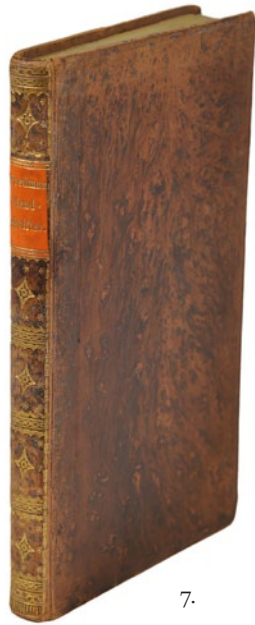

Titelbladet har en mindre brun fuktfläck med litet hål. Bruntonad i yttre marginalen i början och slutet. Några små brunfläckar på s. 69, 98 och 119, annars ovanligt fin inlaga. Ur Gerard Bonnier bibliotek. ★6500

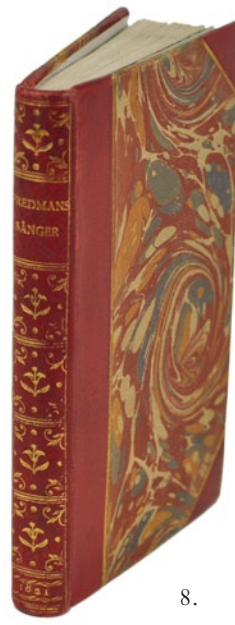
En andra upplaga utkom 1815.

7. (BELLMAN, C. M.) **Fredmans handskrifter.** Uppsala, Stenhammar och Palmblad, 1813. 8:o. (8),217,(5) s. Ngt nött alrotsmarmorert skinnband från 1800-talets andra hälft med fint guldornerad rygg och orange titeletikett samt gula snitt. Spår av gammal auktionsetikett på försättsbladet. Delvis lagerfläckig och med en del små fläckar. Ett par naggar i övre marginalen och bortriven bit av yttre marginalen på s. 45-46. Ur Gerard Bonniers bibliotek. ★900

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 98 för "Bacchi fest, femte gången firad den 4 december 1771" som återfinns på s. 135-83. Arbetet, som betecknats som den första kritiska utgåvan av Bellmans texter, utgavs av V. F. Palmblad och P. A. Sondén och innehåller i huvudsak tidigare opublicerat material hämtat ur olika avskriftssamlingar. Bellman hörde till de äldre svenska diktare som den nya skolan värdesatte.

7.

8.

8. (BELLMAN, C. M.) *Fredmans sånger*. Falun, O. U. Arborelius et comp., 1821. 12:o. (2), 164 s. Trevligt om än lätt nött rött halvsaffianbd med rikt guldornerad rygg, sannolikt utförd av Hedbergs bokbinderi. Nya papper på pärmarnas insidor, liksom för- och eftersättsblad. Inlagan utbytt. Medbundet tryckt omslag, uppfodrat och med kantnagg. Smutstitelbladet naggat i nedre hörnet. Stark brunfläck på s. 25-30 och fläckar i yttre marginalen på s. 62-70. Smutstitelbladet med en svårtydd samtida namnteckning och främre omslaget med Alfred Grenanders namnteckning. ★1500

Sällsynt upplaga.

9. *Biografier öfver tre märkwådige engelske röfware och mördare, Sawney-Beane, Jack och John Fallstaff*. Öfversättning från tyskan. Jönköping, J. P. Lundström, 1810. 8:o. 120 s. Mörkbrunt stänkdekorerat pappbd med röd titeletikett (Johanna Røjgård). Oskuren inlaga med sporadiska, men knappast störande, fuktränder i främst den nedre marginalen. ★2500

Att enbart engelska rövare behandlades, förklarar utgivaren med att "England, hwars skyddsgud Mercurius tyckes wara, är lika utmärkt för store röfware, som för store köpmän. Och denna nation tillhör den första rangen".

10.

10. BUNYAN, J. **En christens resa genom werlden till den saliga ewigheten**, framställd såsom sedd i en dröm. Ny öfversättning från originalspråket, försedd med plancher. Sthlm, I. Marcus, 1853. 12:o. (4), 232 s. & 9 plr. Samtida mörkgrönt halvsaffianbd med guldornerad rygg och helt guldsnitt. Smala guldpressade pärmåbårder och mittstämplor på pärmarna. Ryggen obetydligt blekt. Enstaka svaga lagerfläckar. En del sidor med svagt tryck och några med spegeltryck. Med Amalia Wahrolins namnteckning. ★650

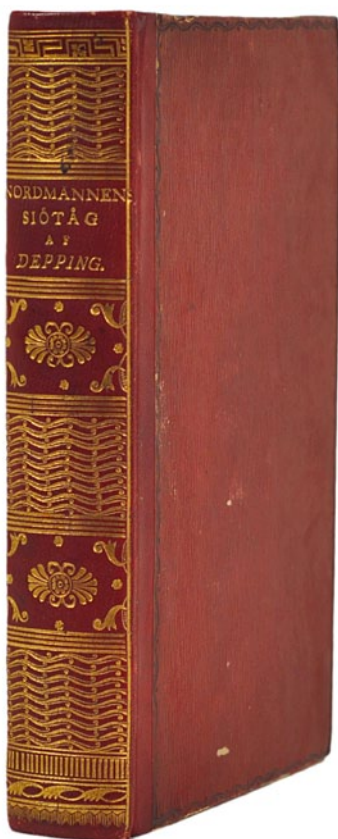
"Pilgrim's progress" översattes första gången till svenska 1727.

11. CATTEAU-CALLEVILLE, J. P. (G.). **Drottning Christinas historia**. Öfversättning. I-II. Nyköping, P. E. Winge, 1821-22. 8:o. (8), 200 + 229, (2) s. Två samtida ljusbruna hfrbd med sparsamt guldornerade ryggar, titeletiketter av glättad papp och rödstänkta snitt. Ryggarna blekta och med några fläckar. Inlagorna ngt lagerfläckiga i början och på slutet. I andra delen ett litet hål på s. 197 med en minimal textförlust. Med Pehr Ekhooffs namnteckning och Emil Ekhooffs exlibris. ★1000

Setterwall Svensk historisk bibliografi 1693. Översatt av Adolf Henrik Hemmendorff.

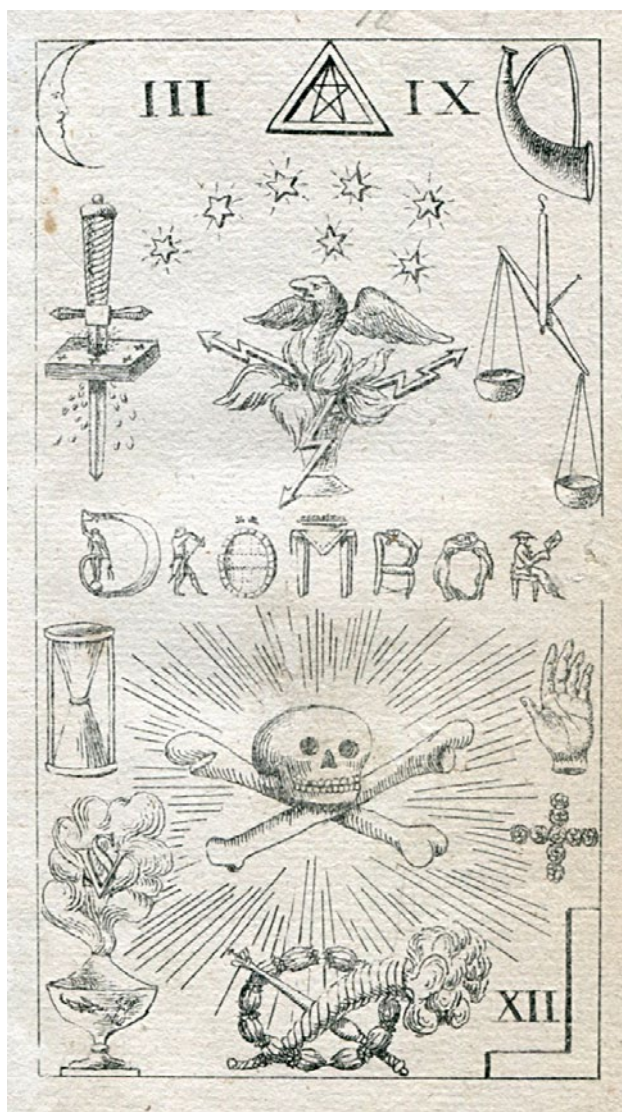
12. (DAHLGREN, C. F.) **Mollbergs epistlar**. (I). Sthlm, J. Imnelius, 1819. 8:o. (2), 42 s. + (DAHLGREN, C. F.) **Mollbergs epistlar**. Djurgården den första maji. En camera optica uti nio taflor. Andra häftet. Sthlm, Elméns och Granbergs tryckeri, 1820. 8:o. (2), 88 s. Ngt nött hfrbd från slutet av 1800-talet med upphöjda bind, guldornerad rygg, röd titeletikett och röda snitt. En liten oval handskriven etikett nedtill på ryggen. Inlagan ställvis lagerfläckig. Titelbladet till del I har en gammal lagning, liksom även nedre yttre hörnet på s. 59 i del II. Från Ludvig Kahns bibliotek. ★1800

Med denna skrift fick Carl Fredrik Dahlgren (1791-1844) sitt genombrott som författare. Texterna kretsar kring smutsiga gator, fylleslag och slottsparkar i Stockholm. Att påstå att Dahlgren var starkt influerad av Bellman är knappast en överdrift.

13. DEPPING, G. B. **Historisk teckning af nordmännens sjötåg och bosättning i Frankrike**, i tionde seklet. Prisskrift belönt 1822 af l'Académie royale des inscriptions et belles lettres. Öfversättning af A. B. Collin. Sthlm, C. M. Carlson, 1828. 8:o. (4), xxv, (1 blank, 7, 1 blank), 446, (2 blanka), 1-40, (3) s. Läckert rött samtida halvsaffianbd med mycket rikt guldornerad rygg och gula snitt. Smala oxiderade pärmåbårder på röda mönsterpressade pärmapper. Nederkanterna på pärmarna nötta. Inlagan med sporadiska småfläckar. Med en oidentifierad samtida namnteckning med anteckning att boken varit en gåva från förläggaren och Gustaf Elgenstiernas exlibris. ★4500

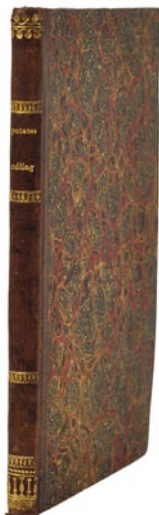
Översättning från "Histoire des expéditions maritimes des normands et de leur établissement en France au 10:e siècle". Med en subskribentlista.

14. [Drömbok] Den stora hemligheten uppdagad, eller drömbok, innehållande uttydningar öfver omkring 300 särskilda slags drömmar. Efter egyptiernes, persernes, indianernes och de fleste europeiske nationers olika begrepp om drömmars betydelse, af en afviden rosencreutzare, i sammandrag ur dess efterlemnade papper. Med ett bihang om betydelse af födelsefläckar. - Upptäckt af tiden till äktenskap; samt minnesvärda anmärkningar uti händerna i allmenhet. Sthlm, Marquardska boktryckeriet, 1822. 8:o. Extra litograferat titelblad, (4), 78, (2 blanka) s. Samtida ganska nött hfrbd med sparsamt guldornerad och rikt blinddekorerad rygg samt ryggtiteln: "Dröm-bok". Det extra litograferade titelbladet och det avslutande blanka bladet med spår av ursprungligt omslag i inre marginalen. *4800

En andra upplaga trycktes 1827. I huvudsak en drömbok uppställd från "Abel" till "örnar". Som exempel på hur drömmar ska uttydas kan anföras "ekorrar": "att drömma om ekorrar

förkunnar, att owänner söka baktala er" och "galge": "att drömma om galgar är ett det mäst gynnande förebud. Att drömma ni sjelf hänger i en galge, betyder att ni kommer till stor ära". Av vissa uppslagsord att döma tycks drömboken vara en översättning snarare än ett svenskt original. Med ett sällsynt reserverat företal: "Nyttan af denna bok, är något hwarom utgifwaren ej will inlåta sig. Skada kan den aldrig, men wäl gifwa anledning till eftertanka och försigtighet i handlingssätt, och äfwen ofta ämne till ett och annat nöjsamt och nyttigt samtal. Den som derföre icke will anse boken äga någon profetiskt inspirerad natur, hwarföre den icke heller utgifwes, kan ju skratta deråt, och att löje hwarken är skadligt eller syndigt, det känna wi alla." Det extra litograferade titelbladet saknas i Kungliga bibliotekets exemplar av denna upplaga.

15. (EKENSTAM, C.) Om fördelen af potates-odling i stort till utfodring; om potates-bränningens förderflighet, icke endast för ladugård, utan ock för åkerbruk; samt om nyttan af en annorlunda reglerad bränvins-tillverkning; jemte anvisning huru kreatur fodras med potates. Sthlm, P. A. Norstedt & söner, 1833. 8:o. (4), 145, (1) s. & 2 utvikbara tryckta tabeller. Samtida hfrbd med blindpressad och guldornerad rygg samt blåstänkta snitt. Ren inlaga. En lös lapp med samtida handskrivna kommentarer bifogad. Trevligt ex. från Bystad. *1000

Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 1303. Boken översattes till norska av P. O. Welander 1842. Anteckningarna är antagligen skrivna av August Anckarsvärd som var mycket engagerad i jordbruksfrågor.

16. EKMAN, E. S. **Wärmeland i sitt ämne och i sin upodling**, första delen beskrifwit. Uppsala, Kongl. acad. tryckeriet, 1765. 8:o. (16),427,(5) s. Halvpergamentbd från 1900-talets mitt med vinröd titeletikett. Gamla stänkta snitt. Enstaka för- och understrykningar, liksom smärre lagerfläckar. Delvis lite stukad i nedre hörnet. Titelbladet lite nött. En fläck i yttermarginalen på s. 70 och i det övre snittet och övre marginalen på s. 129-202. Med L. Rynnings namnteckning. ★2500

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 557. Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 352. Allt som utkom. Avslutas med en prenumerantförteckning. Arbetet behandlar Karlstads tingslag och Kils härad och innehåller bl.a. en noggrann genomgång av socknarnas näringsfång i form av jordbruk, brukshantering etc. Emanuel Ekman (1737-1801) var professor i praktisk ekonomi i Uppsala och utgav tillsammans med Lostbom "Oeconomiska tidningar". Genom utsända frågelistor och egna resor samlade han information till sin Värmlandsbeskrivning. Den samtida prosten Matthias Floderus beskrev Ekman som: "Torr, mager karl med grått hår. Stark hushållare och rik. Då han talade i saker med intresse, svor han och slog knogarna i bordet. Var i Gustafs tid en häftig antiroyalist".

17. GELLERT, C. F. **Fabler**. Första delen. Sthlm, A. Zetterberg, 1793. 8:o. Grav. porträtt,(8),144 s. & 1 grav. plansch & 4 s. grav. noter. Mörkbrunt marmorerat hfrbd från slutet av 1800-talet med upphöjda bind, guldornerad rygg, röd titeletikett och röda snitt. En liten oval etikett med bläcknumrering nedtill på ryggen. Ryggskinet ytligt nött och blekt på sina håll. Det grav. porträttet ngt solkigt. På titelbladet skrivet med bläck att översättaren är Bellman. Enstaka lager- och småfläckar. En liten fläck i marginalen på s. 144. Med H. Schröderheims namnteckning på ett gammalt medbundet försättsblad och bläcksignaturen "J:S:". Ur Ludvig Kahns bibliotek. ★4000

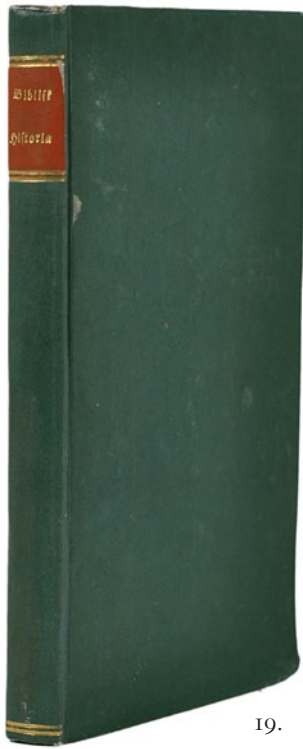
Allt som utkom. Översatt av C. M. Bellman som också skrivit en kort dikt "Till konungen", ett förord och texten till det lilla musikstycket. Musiken komponerades av Uttini. Planschen, som är en slags idealbild av Gellerts grav, tecknades av L. Masreliez och graverades av J. F. Martin. Denne har också graverat porträttet efter en vaxbyst som tillhörde Lars von Engeström. Namnteckningen tillhör sannolikt Herman Schröderheim (1818-79) som var militär. Han var brorsonson till Bellmans vän Elis Schröderheim. Initialerna "J:S:" kan vara skrivna av hans farmor Johanna Ullmarck, gift med Herman Schröderheim (1749-1802).

18. **Kalender för riksdagen i Stockholm 1840**. Sthlm, C. R. Roselli, 1840. 8:o. (4),139 s. & 1 utvikbar tryckt tabell. Ljusbrunt hklbd med sparsamt guldornerad rygg och rödstänkta snitt (Hedberg). Det gröna tryckta omslaget medbundet. Titelbladets nedre yttre hörn bortklippt. Fläck i nedre yttre hörnet på de första bladen. En tråkig reva i inre marginalen och in i texten på s. 9. Med C. M. Carlanders exlibris. ★1000

Ågren Svensk biografisk uppslagslitteratur 1439. Utgiven av J. K. Hellberg. Med förteckning över alla riksdagsmän och deras adresser i Stockholm samt medlemmarna av olika utskott. På s. 85-130 återfinns "Kort öfversigt af svenska riksdagarnes historia" undertecknad "----a---ö---", d.v.s. J. G. Vahlström.

19. LUNDGREN, U. **Biblisk historia utur den heliga skrift utdragen**. Skrift, prisbelönt af kongl. Sällskapet för wexelunderwisningens befrämjande. Sthlm, Z. Haeggström, 1830. 8:o. VII,(1),200 s. Samtida glättat grönt pappbd med röd titeletikett och grönstänkta snitt. Nedre pärmhörnen lite stötskadade. Några smärre fläckar på främre pärmen. Gamla noteringar på insidan av främre pärmen och försättsbladet. Bra inlaga med endast några vikta hörn. Fint ex. från Ringarums kyrka. ★500

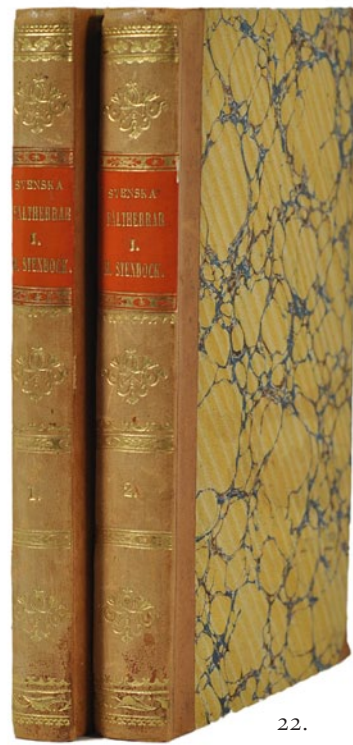
Den andra upplagan, som dessutom hade bihang och kartor, utkom 1834. Nya upplagor utkom 1840, 1844, 1847, 1849 och 1856. Detta är den första.

19.

21.

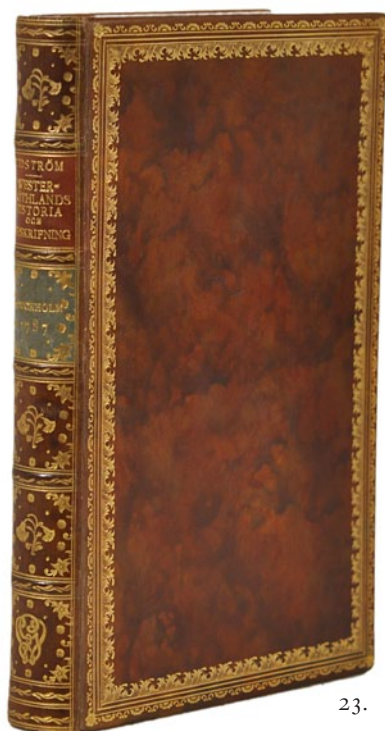
22.

20. SEGERDAHL, H. F. **Skogsbruks-praktika**. Lärobok för skogswaktare. Sthlm, I. Marcus, 1866. 8:o. (8), 232 s. & 3 tryckta tabeller, varav 1 utvikbar. Grönt hklbd med mörkgrön titeletikett och marmorerade snitt (Hedberg). Det blå tryckta omslaget medbundet. Titeletiketten blekt och flammig. Ren inlaga. Med en oval förlagsstpl på främre omslaget. ★1500

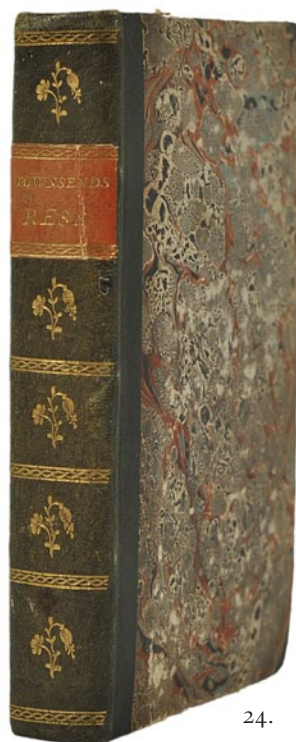
Utgiven på Adolf Bonniers förlag. Med rekommendationsskrivelse av bland andra August Emil Holmgren och Th. Hahr. Författaren var föreståndare på Tierps skogsskola. Ett kapitel behandlar "de viktigaste skogsinsekternes lefnadsätt" och andra kapitel rör bland annat kolning, tjärbränning, pottasketillverkning och bränntorvberedning.

21. STIERNHIELM, G. **Georg Stjernhjelm's vitterhets-arbeten**, fullständigare samlade och å nyo utgifne af L. Hammarsköld. Sthlm, Hedmanska tryckeriet, 1818. 8:o. Grav. porträtt, (6), XIV, (2), 297, (1) s. Fint nära samtida grönt halvsaffianband med guldornerad rygg inklusive lyra. Gula snitt. Ryggen med liten nötning nederst. Pärmkanterna nötta och pärmhörnen stötta. Med en del råkanter i nedre marginalen. Delvis lagerfläckig, mer i marginalerna, och de sista sex sidorna mest. Ett fåtal små marginalrevor. Med J. P. Cronhamns namnteckning daterad 1833. Ur Gerard Bonnier bibliotek. ★2500

Det fina graverade porträttet föreställande Stiernhielm är utfört av J. B. Berndes. Utgåvan dedicerades av Hammarsköld till Clas Livijn, med erinran till vännen om hur de i ungdomen "grepos af den första svenske skaldens höga, friska, poetiska åsigt, hans kraftigt sköna språk och hans objectiva bilderpragt." Det omfångsrika inledande kapitlet "Anteckningar till Georg Stjernhjelm's lefvernesbeskrifning" rymmer också förteckningar över skrifter av och om Stiernhielm. Hammarsköld hade i sin egen diktning flera gånger ägnat Stiernhielm sin hyllning: "Gudomliga insekt! du ur dig spinner, / till himmelsk väf de fina ädla trådar / af digt och sanning. – Ej din blick beskådar / den låga verld, der tyst ditt lif förrinner." Johan Peter Cronhamn (1803-75) var tonsättare och musiker. En gata i Vaxholm är uppkallad efter honom.

23.

24.

22. (STRINNHOLM, A. M.) **Namn-kunniga svenska fältherrars lefverne.** Första delen, innehållande, i tvänne band, kongl. rådet och fältmarskalken grefve Magnus Stenbocks bedrifter och öden, med portrait. I-II. Sthlm, Z. Haeggström, 1821. 8:o. Grav. porträtt, x, 278 + 279-706, (4) s. Två fina samtida ljusbruna hfrbd med rikt guldornerade ryggar och röda titeletiketter i glättad papp. Blåstänkta snitt. Några små märken nedtill på ryggarna som är obetydligt blekta. Titelbladen med fläck i inre marginalen. Del II med några lagerfläckiga blad och en fuktfläck i nedre hörnet i början och mot slutet. Trevligt ex. med Margaretha Cronstedts exlibris. ★2000

Setterwall Svensk historisk bibliografi 4954. Allt som utkom. Porträttet är graverat av A. U. Berndes 1820. En annan upplaga utkom samma år. "Svenskt biografiskt lexikon skriver: "S:s märklige förfarande med sitt tidiga verk Kongliga rådet och fältmarskalken grefve Magnus Stenbocks bedrifter och öden (1821) kan ses mot bakgrund av det armod han länge levde i. Detta litterära bedrägeri har efter utredning betecknats som närmast en skicklig popularisering av Samuel Loenboms (bd 24) stora arbete om fältmarskalken (Bring). S gav dessutom under pseudonym ut boken i två versioner. Manus till den ena sålde han i hemlighet till Hæggström för kontanter och manus till den andra, något omarbetade och förkortade, versionen gav han till en annan av sina fordringsägare, som ovetande lät trycka den".

23. (TIDGREN, G.) **Westergöthlands historia och beskrifning.** Första delen. Sthlm, J. A. Carlbohm, 1787. 8:o. (6), 267, (1) s. Stiligt lackat och marmorat skinnbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg, brun respektive blå titeletikett samt helt guldsnitt (Hedberg). Förgyllda pärmårdar, kantdekor och inre denteller. Författarnamnet felstavat på titeletiketten ("Tidström"). Den rena inlagan med obetydliga småfläckar. Ryggen med oidentifierade förgyllda ägarinitialer "GW" nederst. Med Sten och Brita Westerbergs exlibris. Från Beatelund. ★2800

Setterwall Svensk historisk bibliografi 6185. Sallander Litteratur om Västergötland 1080. Allt som utkom. I företalet nämner författaren de handskrifter om Västergötland som han på 1740-talet erhållit av Sven Wilskman. Dessa var i huvudsak tänkta att användas i den aldrig publicerade delen om Västergötlands topografi. Denna inledande del behandlar landskapets historia. Tidgren söker bl.a. identifiera flera gestalter ur MacPhersons "Ossians sånger" med forntida västgötar.

24. TOWNSEND, J. **Resa genom Spanien** åren 1786 och 1787, med tilläggningar utur herr Bourgoings resa genom samma rike. Sammandrag af Samuel Ödmann. Sthlm, J. A. Carlbohm, 1794. 8:o. (8), 408 s. Trevligt grönt samtida halvmarokängbd med guldornerad rygg, röd titeletikett av glättad papp och gula snitt. Ryggen ngt blekt och med några obetydliga småfläckar. Titeletiketten med spricka. Inlagan med enstaka lagerfläckar, t.ex. på s. 149-50 och revor i övre marginalen på s. 323-25 och 389. Med Tidöbibliotekets exlibris. *2250

Bourgoings berättelse är kompletterad och inarbetad i Townsends text av Ödmann som i en kort inledning sammanfattar de senare årens resebeskrivningar från Spanien. Townsends "A journey through Spain in the years 1786 and 1787" från 1791 är översatt via den tyska översättningen från 1792. Jean François Bourgoing var ambassadör i Madrid 1777-85. Hans "Nouveau voyage en Espagne" utkom första gången 1789 och därefter i flera upplagor. Ödmann nämner i förordet att han använt en upplaga tryckt i London 1783, vilket eventuellt är en sammanblandning med Jean François Peyrons "Nouveau voyage en Espagne fait en 1777 et 1778" som utkom anonymt i en upplaga i London 1783.

25. WHITELOCKE, B. **Dag-bok öfver dess ambassade til Sverige**, åren 1653 och 1654. Öfversatt ifrån engelskan. Uppsala, J. Edman, 1777. 8:o. (8), 792 s. Ngt nött samtida hfrbd med upphöjda bind, sparsamt guldornerad rygg, röd titeletikett i marokäng och stänkta snitt. Ryggen med ytlig sprickbildning och några småagg nederst. Pärmappret delvis bortnött. Eftersättsbladet och insidan av bakre pärmen med blyertsanteckningar av Bengt Hildebrand. Sporadiska lager- och småfläckar. En gammal lagning i övre hörnet på s. 113 och i övre marginalen på s. 119. Reva nedtill i yttermarginalen på s. 137. Med B. Frondins namnteckning, Gabriel Marklins stpl, H. Klemmings namnteckning daterad 1872 och dennes gåvotillskrift till C. F. Lundqvists som senare skänkt boken till Erik Lindberg och med dennes förgyllda pärmexlibris, Bengt Hildebrands namnteckning daterad mars 1955 och K. J. Hedins namnteckning daterad 1998. *3000

Bring Itineraria svecana 56. Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 8320, noten. Setterwall Svensk historisk bibliografi 1803. Det engelska originalet, "A journal of the Swedish embassy, in the years M.DC.LIII. and M.DC.LIV", trycktes först 1772. Översatt till svenska av Uno von Troil, som enligt Warmholtz, "uti en och annan anmärkning sökt rätta engelska författaren; men lemnat långt flere des misstag och andre oriktigheter opåtalte". Syftet med resan till Sverige var att förhandla fram ett freds- och vänskapsavtal med drottning Kristina och rikskanslern Axel Oxenstierna mellan England och Sverige, vilket Whitelocke också lyckades med. Han förde en detaljerad dagbok över allt han upplevde, inklusive sina samtal med Kristina, som förberedde sin abdikation och konvertering till katolicismen. Han lät även göra en enkel engelsk grammatik åt drottningen och svarade på hennes många frågor om de politiska förhållandena i England, Skottland och Irland. Kristina erhöll några ridhästar i gåva och Bulstrode Whitelocke fick 25 renar, som han först tänkte skicka hem till Cornwall, med tillhörande renskötare. Fast samerna vägrade resa till England. Renarna ställdes i en hage utanför Uppsala där 15 åts upp av vargar och resten dog av sig själva. Innehåller även en längre skildring av ett uppehåll i Göteborg och en intressant beskrivning av resan upp genom Västergötland, där Whitelocke blir serverad kött från självdöda kor både i Kullings-Skövde och Norra Vånga. Senare i boken återkommer han flera gånger till strapatserna under resan från Göteborg. Han for sjövägen tillbaka från Stockholm till England. Fredsavtalet med England gäller fortfarande efter drygt 350 år.